

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **D. T.**, narozený X,
státní příslušník X,
toho času pobytem X,
zastoupen Organizace pro pomoc uprchlíkům, z. s., IČO
45768676,
sídlem Kovářská 939/4, Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-773/ZA-ZA06-ZA13-2019 ze dne 14. 11. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce dne 27. 8. 2019 podal žádost o mezinárodní ochranu. Odůvodnil ji tím, že od dětství žil v České republice. V X mu schází jakékoli zázemí a hrozí mu tam vojenská služba. V České republice také žije matka žalobce, která je na něm fyzicky závislá.

2. Žalovaný zamítl azylovou žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Zemí původu žalobce je X, kterou Česká republika řadí mezi bezpečné země původu s výjimkou poloostrova X a částí X a X oblasti pod kontrolou X separatistů. Žalobce však pochází z X oblasti, jež je pod kontrolou X vlády. V průběhu azylového řízení žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možné X považovat za bezpečnou zemi původu. K vojenské službě nebyl povolán, nadto branná povinnost představuje legitimní občanskou povinnost v souladu s mezinárodním právem.
3. Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou. V ní uvedl, že žalovaný nezjistil řádně skutkový stav a nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem. Proto také nesprávně aplikoval zákon o azylu. V žalobcově situaci nelze pokládat X za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu. Při návratu do vlasti by žalobcovi totiž hrozila povinná vojenská služba, což odporuje jeho náboženskému cítění. Dále žalovaný nemohl hodnotit situaci žalobce ve spojení s bezpečnou X oblastí, poněvadž žalobce fakticky žil jenom v České republice. Zároveň by vinou návratu byly přerušeny žalobcovy rodinné a sociální vazby v České republice. Jeho vázanost na Českou republiku je natolik výlučná, že by se v případě návratu na X neměl na koho obrátit s žádostí o pomoc. Žalobce ani nerozumí X. Nucené vycestování by tak s ohledem na zásah do žalobcova osobního života odporovalo čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Evropské úmluvy“), a tudíž současně § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Tyto výjimečné okolnosti nevzal žalovaný do úvahy. Jinak by musel meritorně posoudit důvodnost doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.
4. Žalovaný ve vyjádření sdělil, že posuzoval azylovou žádost ve vztahu k X oblasti, protože v ní žalobce žil před příchodem do České republiky. Výhradu svědomí u branné povinnosti žalovaný považoval účelovou, neboť ji žalobce uvedl teprve v žalobě. X navíc připouští možnost výkonu náhradní vojenské služby. Žalobce je dospělý a praceschopný, to znamená schopný vybudovat si na X existenci, a to případně i se svou matkou, přičemž azylové řízení neslouží k úpravě rodinných poměrů. Argumenty žalobce k absentujícímu materiálnímu zázemí ve vlasti ke všemu spadají do oblasti sociálních, nikoli základních lidských práv, jak je akcentuje čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU. S ohledem na uvedené měl žalovaný žalobcovu žádost za podanou ryze s účelem legalizovat si na území České republiky pobyt.
5. Po kasaci předchozího rozhodnutí krajského soudu rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 347/2020-23 ze dne 17. 2. 2021 žalobce k věci sdělil, že tento rozsudek pomíjí jeho argumentaci i argumentaci krajského soudu a v návaznosti na převažující judikaturu odkazuje žalobce na řešení v režimu zákona o pobytu cizinců. Tento judikaturní náhled však v judikatuře Nejvyššího správního soudu jediný, výjimečně se připouští řešení v režimu zákona o azylu. Paušální odkaz na zákon o pobytu cizinců nijak nezohledňuje, zda v něm skutečně existuje taková úprava, která by situaci žalobce řešila. Žalobce tvrdí, že taková úprava neexistuje. Nesprávné je i vyloučení aplikace § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu na ochranu rodinného a soukromého života cizince. Důvodová zpráva k zákonu i judikatura jasně uvádí, že to možné je. Opačný závěr je tedy rozporný se stávající rozhodovací činností a činí § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu neúčinným. Není totiž potom jasné, na co má být aplikován.

Posouzení věci

6. Žaloba není důvodná. Žalovaný v souladu se zákonem dospěl k závěru, že nemá posuzovat

důvody pro udělení mezinárodní ochrany, protože žalobce pochází z bezpečné země původu. To platí i pro ty důvody uváděné žalobcem, které s bezpečností země původu vůbec nesouvisejí. Jakkoliv tedy existují skutkové důvody nasvědčující možnému porušení mezinárodních závazků České republiky podle čl. 8 Evropské úmluvy ve vztahu k žalobci a jeho matce, žalovaný tyto důvody v souladu se zákonem neposuzoval a ani nemusel, což je pro krajský soud v nynější věci (kasačně) závazný právní názor rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 347/2020-23.

7. Napadené rozhodnutí je založeno na uplatnění § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu, podle nichž se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

Ukrajina jako bezpečná země původu

8. Podle § 2 bodu 24 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, Česká republika považuje X za bezpečnou zemi původu s výjimkou poloostrova X a částí X a X oblasti pod kontrolou X separatistů.
9. Jedinou otázkou tedy je, zda žalobce prokázal, že v jeho případě nelze X považovat za bezpečnou zemi původu. To neprokázal, tedy nevyvrátil, že X je bezpečnou zemí původu.
10. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se za bezpečnou zemi původu považuje stát, jehož je cizinec státním občanem, (1) ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, (2) který jeho občane neopouští z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, (3) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a (4) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
11. Ze správního spisu plyne, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 27. 8. 2019 především proto, že pozbyl oprávnění pobývat na území České republiky a byl mu udělen výjezdní příkaz s datem vycestování do 29. 8. 2019. Ten mu byl udělen proto, že překročil povolenou dobu pobytu na území České republiky.
12. Důvody žádosti uvedl žalobce tři: (1) je pravoslavného vyznání a hrozí mu, že by nastoupil do armády k povinné vojenské službě; (2) na X nikdy nežil, neumí X a nemá tam žádné zázemí; (3) v České republice žije s matkou, kterou se stará a která je na něm závislá.
13. První z uvedených důvodů nijak nevyvrací, že X je bezpečnou zemí původu. Vojenská služba nepředstavuje ani pronásledování, ani vážnou újmu. Je naopak mezinárodně uznávanou povinností občana vůči jeho státu. To v zásadě platí i v případě výhrady svědomí, neboť za takové situace lze sice uvažovat o tom, že vojenská služba zásadně nemá

být povinností, její vynucení však nepředstavuje pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu či vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 téhož zákona. K tomu by musely nastoupit další okolnosti, jako například zpřísněné tresty pro odpírače vojenské služby z náboženských důvodů nebo předpoklad závažného a systémového porušování mezinárodního práva při bojových operacích (srov. např. rozsudky NSS č. j. 5 Azs 158/2015-24 ze dne 17. 12. 2015, č. j. 2 Azs 17/2012-44 ze dne 7. 8. 2012, č. j. 5 Azs 4/2004-49 ze dne 29. 3. 2004).

14. Pomine-li soud, že výhradu svědomí žalobce nedůvěryhodně uplatnil až v žalobě (v řízení před žalovaným měl jen výhrady vůči samotné službě s tím, že nechce umřít – to ovšem v ozbrojeném konfliktu nechce téměř nikdo), z podkladů správního spisu jasně plyne, že v případě náboženských důvodů X umožňuje civilní službu. Za toho stavu není vůbec důvod uvažovat o pronásledování či vážné újmě, natožpak vůči žalobci jako výjimce z běžného stavu na X.

Bezpečná země původu vylučuje posouzení zásahu do rodinného a soukromého život v České republice

15. Druhý a třetí důvod žádosti směřovaly zřejmě k udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalobce tedy tvrdí, že v jeho specifických okolnostech by došlo k porušení závazků České republiky podle mezinárodního práva, zejména tedy čl. 8 Evropské úmluvy.
16. V rozhodovací činnosti je totiž ustálen názor, že samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území České republiky, cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu požádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území dle zákona o pobytu cizinců. Obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území České republiky může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území České republiky vytvořil. Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si cizinec vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky. Neexistuje tedy všeobecný závazek respektovat volbu dotčených cizinců ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je však nutno zvážit okolnosti konkrétního případu a posoudit, zda se výjimečně nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 7/2012-28 ze dne 25. 1. 2013, č. 2836/2013 Sb. NSS, a tam citovanou judikaturu).
17. Nepochybně tedy z dosavadní rozhodovací činnosti správních soudů plyne, že zásah do rodinného či soukromého života v podobě nevyhnutelného opuštění území České republiky může být vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (srov. rozsudky NSS č. j. 5 Azs 46/2008-71 ze dne 28. 11. 2008, č. j. 2 Azs 19/2012-39 ze dne 4. 9. 2012, č. j. 8 Azs 27/2012-65 ze dne 4. 2. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35 ze dne 24. 7. 2013, č. j. 5 Azs 235/2018-32 ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36 ze dne 25. 4. 2019, č. j. 6 Azs 258/2019-31 ze dne 26. 3. 2020, č. 4030/2020 Sb. NSS). A to zejména tehdy, existují-li výjimečné vazby cizince na území České republiky, jejichž zachování se cizinec nemůže

domoci jinými právními prostředky než žádostí o udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tedy například za situace, kdy je fakticky či právně nedostupné řešení v režimu zákona o pobytu cizinců (tak výslovně např. cit. rozsudek č. j. 5 Azs 7/2012-28). V rámci tohoto důvodu doplňkové ochrany pak lze uvažovat i o ochraně rodinného života nikoliv samotného cizince, ale též jeho rodinných příslušníků (srov. rozsudek MS v Praze č. j. 4 Az 1/2016-75 ze dne 27. 9. 2017).

18. Byť lze skutkové okolnosti případu žalobce podřadit věcnému rozsahu čl. 8 Evropské úmluvy, ani tím žalobce nemohl prokázat, že X nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu. Je tomu proto, že důvody jeho žádosti o mezinárodní ochranu se upínají k závazkům samotné České republiky a osobní situaci žalobce na jejím území, nikoliv k situaci na X. Z hlediska rodinného života chráněného čl. 8 Evropské úmluvy tak lze jen obtížně vyvracet domněnku bezpečné země, protože tato domněnka je založena na dodržování mezinárodního práva X (srov. odst. 10 tohoto rozsudku):
19. Jestliže je pro uplatnění § 14a odst. 1 odst. 2 písm. d) zákona o azylu ve spoj. s čl. 8 Evropské úmluvy podstatná nemožnost opuštění území České republiky a cizinec v tomto směru uplatní svou argumentaci v řízení před žalovaným, z povahy věci tím nemůže vyvrátit žádný z prvků vyčtených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, protože konkrétní okolnosti soukromého či rodinného života žalobce v České republice nevypovídají nic o tom, zda na X dochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a či ke svévolnému násilí v ozbrojeném konfliktu. Zda X její občané opouští z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu je z pohledu žalobce taktéž nevýznamné, protože žalobce prožil celý život v České republice, X nikdy „neopustil“ (pouze ji dvakrát navštívil za účelem vystavení dokladů). Totéž platí i pro hledisko ratifikace a dodržování mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách X: ve věci je sporné dodržení mezinárodních smluv *ratifikovaných a dodržovaných v České republice* ve vztahu k žalobci v případě nuceného opuštění jejího území. Jestliže samotným opuštěním území České republiky může dojít k porušení čl. 8 Evropské úmluvy ve vztahu k cizinci (což je závěr v rozhodovací praxi ustáleně přijímaný), její případný mezinárodněprávní delikt nemůže být zhojen tím, že X své závazky z mezinárodního práva plní.
20. Žalovaný tedy správně dospěl k závěru, že žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možné X považovat za bezpečnou zemi původu. Tomu podle § 16 odst. 3 zákona o azylu odpovídá zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, aniž by žalovaný posuzoval, zda žalobce uvedl skutečnosti svědčící o tom, že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. Potud je tedy napadené rozhodnutí v souladu se zákonem o azylu.
21. Účelem zavedení domněnky bezpečné země je ovšem zjednodušení řízení v případech, *kdy s ohledem na dlouhodobou zkušenost nelze předpokládat porušení práv žadatele o mezinárodní ochranu v zemi původu*. To dává smysl ve vztahu k pronásledování podle § 12 či vážné újmě podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona o azylu, tedy důvodům, které se upínají především k zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu. (Jen pro úplnost je třeba připomenout, že podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků není podstatné pronásledování v zemi původu, ale nedostupnost ochrany v ní, což jsou dosti odlišné kategorie, neboť i z historie je zřejmé, že pronásledování může hrozit i v jiné zemi než jen zemi původu; fixace § 12 písm. b) zákona o azylu na pronásledování v zemi původu tak není s touto úmluvou v souladu).

22. Ve vztahu k vážné újmě podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu ovšem vzniká výše naznačený problém: jestliže se argumentace žalobce vztahovala k dodržení mezinárodních závazků České republiky, které nemají přímý vztah k dodržování mezinárodního práva na X, nemohl žalobce splnit podmínky § 16 odst. 2 zákona o azylu (vyvrátit bezpečnost X ve vztahu k jeho osobě) a nemohl se tedy domoci věcného přezkumu. Z ničeho přitom neplyne, že porušení jeho práv ve vztahu k mezinárodněprávním závazkům České republiky je nepravděpodobné (tj. nebyl naplněn účel domněnky bezpečné země).
23. Jinými slovy, zamítnutím žádosti žalobce o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 3 zákona o azylu žalovaný konstatuje, že X je zemí, s níž je v azylovém řízení natolik dobrá zkušenost, že nelze předpokládat porušení práv žalobce. V kontextu doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu to ovšem znamená, že X je zemí, s níž je v azylovém řízení natolik dobrá zkušenost, že sama Česká republika nemůže porušit své mezinárodněprávní závazky vůči rodinnému či soukromému životu cizince na svém vlastním území, pokud toho cizince donutí je opustit. To je ovšem závěr, který logicky nevyplývá (*non sequitur*).

Rodinný a soukromý život žalobce v České republice

24. Porušení čl. 8 Evropské úmluvy přitom ve věci *prima facie* hrozí, jakkoliv k tomu žalovaný s ohledem na právní úpravu rozhodování o zjevně nedůvodných žádostech nevedl jiné než jen povrchní dokazování.
25. Žalobce totiž jasně uvedl, že na X nikdy nežil, neumí ukrajinsky a jeho matka žijící v České republice je na něm závislá a není schopna odejít s ním (srov. poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu na č. l. 8 správního spisu, pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany na č. l. 11–12). K těmto tvrzením soud v řízení o žalobě doplnil dokazování.
26. Z vysvědčení za jednotlivé školní roky předložených žalobcem zjistil, že žalobce v České republice absolvoval celé základní a střední vzdělání. Žalobce podle svých tvrzení, o nichž nebyl důvod před soudem pochybovat, tato vysvědčení předložil i žalovanému. To ovšem nijak neprojevalo v obsahu správního spisu, byť jen jako informace o předložení důkazů z pohledu žalovaného nevýznamných pro posouzení věci. Názor žalovaného na tyto skutečnosti tak ze spisu či napadeného rozhodnutí neplyne.
27. Dále soud z výsledku matky žalobce zjistil, že ani ona, ani žalobce nemají na X žádné příbuzné (babička žalobce zemřela v České republice) ani majetek. Matka žalobce rozumí, ale nehovoří X, sám žalobce X neumí vůbec. Žalobce do České republiky přicestoval v jednom roce věku, poté byl na X pouze dvakrát: poprvé kvůli občanskému průkazu, podruhé kvůli cestovnímu pasu. Žalobce a jeho matka se nemají na X kam vrátit a nemají k tomu ani žádné finanční prostředky. Matka žalobce si musí k běžnému zaměstnání ještě přivydělávat, aby mohla hradit nájem, žalobce pro absenci pracovního povolení nemohl pracovat vůbec.
28. Celkově tak lze situaci žalobce popsat jako situaci faktického tuzemce: nad rámec formálních právních vztahů s X není u žalobce dána odpovídající sociální skutečnost přimknutí, skutečného spojení existence, zájmů a pocitů, což jsou znaky občanství podle mezinárodního práva [srov. rozsudek ICJ ve věci Nottebohm (Lichtenštejsko proti Guatemala) ze dne 6. 4. 1955, ICJ Reports 1955, str. 23]. Sociální realita žalobce je spojena s Českou republikou, nadto s omezenými faktickými možnostmi přesídlení na X.

29. V rozhodovací činnosti je ustálen názor, že podle čl. 8 Evropské úmluvy je třeba posoudit (1) rozsah, v jakém by byl rodinný život cizince narušen, (2) rozsah vazeb na smluvní stát, který hodlá cizince vyhostit nebo který neudělil cizinci pobyt, (3) existenci nepřekonatelné překážky k rodinnému životu v zemi původu, např. nemožnost rodinného příslušníka následovat cizince do země jeho původu, (4) „imigrační historii“ dotčených osob, tedy porušení pravidel cizineckého práva v minulosti, (5) důvody veřejného pořádku, (6) zda byl rodinný život založen až poté, kdy dotčené osoby věděly, že v dané zemi cizí státní příslušník pobývá nelegálně, a že je proto jejich rodinný život od počátku nejistý (např. rozsudek ESLP ve věci č. 50435/99 Rodrigues da Silva and Hoogkamer proti Nizozemsku ze dne 31. 1. 2006).
30. Tyto okolnosti je třeba hodnotit i při rozhodování o doplňkové ochraně (taktéž ustáleno, srov. např. rozsudky NSS č. j. 8 Azs 27/2012-65 ze dne 4. 2. 2013 a č. j. 6 Azs 15/2013-35 ze dne 24. 7. 2013), a to tím spíše, pokud není zřejmé, zda na řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu bude navazovat jakékoliv jiné řízení, v jehož rámci by se mohl domoci posouzení svých práv podle čl. 8 Evropské úmluvy (srov. cit. rozsudek č. j. 5 Azs 7/2012-28).
31. To je významné hledisko nejen proto, že je výslovně vyžadováno v rozhodovací činnosti správních soudů, ale zejména proto, že z pohledu mezinárodního práva je podstatné, zda Česká republika dodrží své závazky, nikoliv již v jakém se tak stane řízení. Někaké ovšem musí existovat, byť by nešlo o řízení ve smyslu § 9 správního řádu. Proto je naopak nepodstatné, že vnitrostátní právní úprava – zde § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu – vylučuje posouzení zásahu do práva podle čl. 8 Evropské úmluvy, pokud není jiného vnitrostátního prostředku, jak se tohoto práva dovolat a tím dodržet závazek z mezinárodního práva [srov. čl. 27 Vídeňské úmluvy o smluvním právu (č. 15/1988 Sb.), který kodifikuje naprosto základní mezinárodněprávní pravidlo, že strana se nemůže dovolávat ustanovení svého vnitrostátního práva jako důvodu pro neplnění smlouvy].
32. Z uvedeného tedy soud dovodil, že ve věci žalobce *prima facie* může dojít k zásahu do práv podle čl. 8 Evropské úmluvy: okolnosti spadající pod výše vymezená kritéria (5) a (6) žádná dána nejsou, (4) jeví se, že jediným porušením pravidel cizineckého práva na straně žalobce je překročení bezvízového pobytu o tři dny, a to z důvodů, které nebyly v řízení jakkoliv objasněny (podle tvrzení žalobce při ústním jednání šlo o nedorozumění při komunikaci s cizineckou policií, kdy se má dostavit k prodloužení pobytu), dále (2) se jeví, že žalobce prakticky celý život vyrůstal v České republice a získal zde vzdělání, a konečně (1, 2 a 3) vztah žalobce k zemi původu je především formální („zvláštní státoobčanské pouto“ k X se projevilo pouze dvojím vyzvednutím dokladů), faktické vztahy k zemi původu absentují, žalobce není schopen se domluvit a pro nemajetnost (krom jiného) je podstatně ztížena i možnost, že by mu pomohla jeho matka (ať již společným přestěhováním, nebo finanční podporou).
33. V řízení tedy nebyly posouzeny okolnosti nezbytné pro splnění mezinárodněprávních závazků České republiky (opět je ovšem třeba uznat, že postup žalovaného v tomto ohledu odpovídal znění § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu) a nebylo ani zjištěno, zda mohou být posouzeny v jiném řízení, které by poskytlo efektivní ochranu právům žalobce podle čl. 8 Evropské úmluvy (tj. zejména vyřešení jeho pobytové situace bez nutnosti opustit území České republiky a ohrozit jeho rodinný a soukromý život). Že takové okolnosti ve věci existují, plyne jak z tvrzení žalobce v řízení před žalovaným, tak z doplněného dokazování

v řízení před soudem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.).

Závěr

34. Za stávajícího stavu tedy nelze vyloučit, že zamítnutím žádosti žalobce Česká republika poruší jeho mezinárodně a ústavně zaručená práva podle čl. 8 Úmluvy (srov. čl. 1 odst. 2, čl. 10 Ústavy ČR). Tyto právní úvahy i s nimi související skutková zjištění nebyly zpochybněny v řízení o kasační stížnosti sp. zn. 7 Azs 347/2020, krajský soud tedy v tomto rozsahu není zavázán k jinému posouzení.
35. Z rozsudku č. j. 7 Azs 347/2020-23 lze k těmto otázkám dovodit toliko to, že rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany *zpravidla* nemůže být *samo o sobě* v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR (odst. 24 rozsudku NSS). To odpovídá judikatuře citované v odst. 16 a 17 tohoto rozsudku krajského soudu, podle níž rodinný a soukromý život *zpravidla* nespadá pod § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve *výjimečných okolnostech* případu však spadat může. To ostatně výslovně potvrzuje i rozsudkem č. j. 7 Azs 347/2020-23 citované usnesení č. j. 6 Azs 240/2020-34 ze dne 11. 11. 2020, v jehož odst. 14 se Nejvyšší správní soud zároveň věcně zabýval tím, zda okolnosti rodinného života žalobce lze považovat za výjimečně spadající pod § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, a to přesto, že v té věci byla žádost o mezinárodní ochranu posouzena jako zjevně nedůvodná a podle § 16 odst. 3 zákona o azylu tedy tyto věcné důvody neměly být vůbec hodnoceny. Žádné jiné rozhodnutí, které by řešilo shodnou právní otázku, řešenou v nynější věci (tj. vztah domněnky bezpečné země a mezinárodních závazků České republiky), pak rozsudek č. j. 7 Azs 347/2020-23 necituje.
36. To samé platí i pro odkaz na možné řešení situace žalobce v režimu zákona o pobytu cizinců v odst. 25 a 26 rozsudku č. j. 7 Azs 347/2020-23. To je obecný judikatorní závěr, který není bezvýjimečný (srov. cit. rozsudek č. j. 5 Azs 7/2012-28). V poměrech souzené věci nebylo nijak zjištěno, ani odůvodněno, že takové řešení má žalobce fakticky a právně k dispozici (jeví se, že toto řešení má spočívat ve vycestování na X, kde si má žalobce zajistit oprávnění k pobytu v ČR a pak se vrátit; to však zjevně nezhojí možné porušení práva podle čl. 8 Evropské úmluvy způsobené samotným vycestováním). V této souvislosti ostatně nelze ani pominout, že nynější úprava § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, obecně považovaná za nepovedenou, má svůj původ právě v překážkách vycestování podle zákona o pobytu cizinců. Za toho stavu tedy není zřejmý kvalitativní rozdíl, pro který by věc nutně musela být řešena podle zákona o pobytu cizinců a nikoliv podle úpravy, která byla z tohoto zákona nesystematicky přesunuta do zákona o azylu.
37. Čím však krajský soud vázán je, je posouzení zákonnosti postupu žalovaného. Podle rozsudku č. j. 7 Azs 347/2020-23 žalovaný žádost žalobce správně zamítl a správně se nezabýval výše uvedenými právními a skutkovými úvahami. Toto posouzení je natolik jednoznačné, že je krajský soud nemůže nerespektovat, a to bez ohledu na podrobné výtky, které žalobce vůči tomuto rozsudku vznesl. Rozhodnutí žalovaného je podle Nejvyššího správního soudu jasně v souladu § 16 zákona o azylu a toto ustanovení má být na věc aplikováno.
38. K tomu lze jen dodat, že žaloba je právě proto nedůvodná. Soud tak žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů

řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (srov. nález sp. zn. III. ÚS 926/19 ze dne 2. 7. 2019).

Plzeň 31. března 2021

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce